

There are no translations available.

**19 Φλεβάρη 2013: 135 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΛΙΤΟΧΩΡΟΥ - ΟΛΥΜΠΟΥ 19 ΦΛΕΒΑΡΗ 1878.
ΘΕΩΡΗΣΗ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΟΠΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ**

Εξεγέρσεις και επαναστατικά κινήματα στη Μακεδονία έγιναν πολλά και κυρίως μετά τις επαναστάσεις του Μοριά 1821 και της Χαλκιδικής. Κανένα όμως από τα επαναστατικά κινήματα αυτά δεν είχε την στήριξη αλλά ούτε καν την ανοχή των ισχυρών της Ευρώπης, όπου κυριαρχούσε το Δόγμα Μέτερνιχ το οποίο στο Συνέδριο της Βιέννης 1814 - 1815 καθιέρωνε ως ανεξάρτητα και κυρίαρχα κράτη μόνο την Αγγλία - Γαλλία - Αυστροουγγαρία - Γερμανία - Ρωσία.

Όλα σχεδόν τα υπόλοιπα θεωρούντο ως κράτη περιορισμένης κυριαρχίας, μη έχοντας δικαίωμα εκπροσώπησης στα διάφορα Διεθνή Forum παρά μόνο δια αντιπροσώπων των Μεγάλων Δυνάμεων.

Εξωτερική πολιτική της Αγγλίας - Γαλλίας - Αυστροουγγαρίας ήταν η παραμονή της Χερσονήσου του Αίμου και δη της Μακεδονίας υπό Οθωμανική κυριαρχία γιατί έτσι εξυπηρετούνταν καλύτερα τα συμφέροντά τους.

Μόνο η Ρωσία τάσσεται υπέρ της διάλυσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και αυτή για τα δικά της συμφέροντα (κάθοδος στις Θερμές Θάλασσες της Μεσογείου).

Το θέμα Μακεδονία δεν ετέθει ποτέ και σε κανένα συνέδριο των τότε ισχυρών μέχρι την κήρυξη της επανάστασης Λιτοχώρου - Ολύμπου 19/2/1878 και τη δημιουργία της Βουλγαρικής ηγεμονίας με τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου 19/2/1878.

Αλλά και οι κυβερνήσεις του Ελληνικού Βασιλείου ακόμη και οι οικουμενικές 1877 - 1878 δεν τόλμησαν ποτέ να θέσουν στα διεθνή Forum το θέμα ένωσης της Μακεδονίας με την Ελλάδα, υποκύπτοντας στις πιέσεις της εξωτερικής πολιτικής της Αγγλίας.

Σημειωτέον ότι ο Τουρκικός πολεμικός στόλος διοικείτο από τον έμπειρο Αγγλο Ναύαρχο Horbart πασά.

Μόνο τη χρονική στιγμή που η Ρωσία προχωρούσε ακάθεκτη προς την Κωνσταντινούπολη το Φλεβάρη του 1878 πετυχαίνοντας τους αιώνιους στόχους της, κάθοδο στις Θερμές θάλασσες του Αιγαίου και στα στενά του Βοσπόρου, αφυπνίζονται και υποχρεώνουν την Οθωμανική Αυτοκρατορία να υπογράψει το σύμφωνο του Αγίου Στεφάνου δημιουργώντας τη Μεγάλη Ηγεμονία της Βουλγαρίας στην οποία παραχωρήθηκε ολόκληρη η Μακεδονία πλην της Χαλκιδικής.

Η επανάσταση λοιπόν Λιτοχώρου - Ολύμπου - Πιερίων αρχίζει με τις καλύτερες προϋποθέσεις για την Ελλάδα αλλά και την Ευρώπη.

Τότε η Μακεδονική επιτροπή στην Αθήνα χρησιμοποίησε τα ατμόπλοια «ΥΔΡΑ» και «ΒΥΖΑΝΤΙΟ» που έθεσε στη διάθεσή της η ατμοπλοϊκή εταιρεία της Σύρου. Το «ΒΥΖΑΝΤΙΟ» ξεκίνησε από τη Βάρη Αττική όπου επιβιβάστηκαν οι εθελοντές που είχαν στρατολογηθεί στην Αθήνα. Το «ΥΔΡΑ» αναχώρησε από τον Πειραιά για να παραλάβει τους εθελοντές από την Αταλάντη τη Στυλίδα και τους Ωρεούς. Ήταν η αποστολή 500 περίπου ανδρών υπο τον λοχαγό Κοσμά Δουμπιώτη.

Στις 15 προς 16 Φλεβάρη τα δυο ατμόπλοια αποβίβασαν το εκστρατευτικό σώμα στην παραλία Λιτοχώρου στη θέση Πλάκα μαζί με 600 όπλα «Σασσεπώ» και 2000 ενφιλδ

(εμπορσθογεμή).

Επίσημα η επανάσταση έγινε γνωστή με τον σχηματισμό της προσωρινής επαναστατικής κυβέρνησης της Μακεδονίας υπό τον έγκριτο πρόκριτο Λιτοχωρινό Ευάγγελο Κοροβάγκο ως πρόεδρο και τη σύνταξη της επαναστατικής διακήρυξης προς τις κυβερνήσεις των Μεγάλων Δυνάμεων (Ελληνικά και Γαλλικά).

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΧΕΙ ΩΣ ΕΞΗΣ:

Αρ. πρωτ. 1

Τά πολύχρονα δεινά, ὧν γνῶσιν' ἔλαβον κατὰ καιροῦς δια τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν αἰ' σεβασταί κυβερνήσεις καί τὰ ὁποῖα ἐπετάθησαν ἐπ' ἐσχάτων, ἠνάγκασαν τοὺς κατοίκους τῆς Μακεδονίας νά δράζωνται τῶν ὅπλων, ὅπως προστατεύσωσι τήν ζωήν, τήν τιμήν καί τήν ἰδιοκτησίαν αὐτῶν.

Συνελθόντες σήμερον οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων κοινοτήτων τῆς Μακεδονίας κατέλυσαν τήν τυραννικήν ἐξουσίαν τοῦ Σουλτάνου, ἀνεκήρυξαν τήν ἑνώσιν τῆς Μακεδονίας μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδας καί ἐξελέξαντο ἡμᾶς, ὅπως σχηματίσωμεν τήν προσωρινήν κυβέρνησιν τῆς ἐπανάστασεως μέ τήν υποχρέωσιν νά ἀποταθῶμεν πρὸς τὰς Χριστιανικὰς δυνάμεις καί νά ζητήσωμεν τήν ἰσχυράν αὐτῶν προστασία ὑπὲρ τοῦ δικαίου τοῦ ἀγῶνος μας καί τό ἔλεος αὐτῶν ὑπὲρ τῶν κινδυνευόντων ἐκ τῆς Τουρκικῆς θηριωδίας γυναικοπαίδων ἡμῶν.

Πεποιθαμεν ὅτι ἡ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἀνατολῆς μέριμνα τῶν Ευρωπαϊκῶν δυνάμεων θέλει ἐπεκταθῇ καί ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς Μακεδονίας, ἡ ὁποία εἶνε ἐτοιμη ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας της καί ὑπὲρ τῆς μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος ἐνώσεως της νά παραδοθῇ εἰς τό πῦρ καί τόν ὅλεθρον, ἐάν εἶνε ἀνάγκη, ἢ νά ἐξακολουθῇ δουλεύουσα εἰς τήν ἐποδαινίστον ἐξουσίαν, ἥς τὰ ὄργανα, οἱ Κιρκάσιοι, οἱ Γκέκαι, οἱ Ζεϊμπέκαι καί οἱ Βασιβουζοῦκοι ἠρήμωσαν τήν πατρίδα ἡμῶν καί ἐβεβήλωσαν τήν τιμήν καί τήν ἱερότητα τῆς ὀικογενειακῆς ἡμῶν ἐστίας.

Πᾶσαι αἱ ὑποσχέσεις καί υποχρεώσεις, ἃς ἀνέλαβεν ἡ ἐξουσία αὕτη ἀπέναντι τῶν ὑπηκόων της καί ἀπέναντι τῶν μεγάλων δυνάμεων, ἀπεδείχθησαν μέχρι τοῦδε ἐσκεμένως δόλια καί ἀπατηλαί.

Ἡ Τουρκική κυβέρνησις πολλάκις παρεχώρησε δικαιώματα, ἀλλ' ἡ τυραννία οὐδέ πρὸς στιγμὴν ἐχαλαρώθη, ἀπ' ἐναντίας τὰ δεινά ἡμῶν παρίστανται ἀτελεύτητα καί φοβερώτερα, καθόσον ἡ κυβέρνησις αὕτη χαλαροῦται καί ἐκμηδενίζεται.

Διὰ τοῦτο ἠναγκάσθημεν νά καταφύγωμεν εἰς τὰ ὅπλα, ἵνα ἀποθάνωμεν τούλάχιστον ὡς ἄνθρωποι καί Ἕλληνες, ἐάν δέν μᾶς ἐπιτραπῇ νά ζήσωμεν ὡς ἄνθρωποι λογικοὶ καί ἐλεύθεροι.

Ἐν Λιτοχώρῳ Ὀλύμπου τῇ 19 Φεβρουαρίου 1878
ἡ προσωρινή κυβέρνησις τῆς Μακεδονίας

Ευ. Κοροβάγκος Πρόεδρος
Α. Αστερίου
Γ. Β. Ζαχαριάδης
ιερομόναχος της Μ. Πέτρας Νικηφορος
παππά Αθανάσιος Γεωργίου
Ιωάννης Γ. Βελγίδης
Γιάννης Νικολάου.

Παρακαλούμεν τόν κ. πρόξενο τῆς Ελλάδος ἐν Θεσσαλονίκη νά διαβιβάσῃ τήν παροῦσαν πρὸς τήν οἰοίαν ἀντιπροσωπεύει ἐπαξίως Σ. Κυβέρνησιν.

Ἡ ἐπανάστασις Λιτοχώρου Ολύμπου καταγράφηκε στήν ἱστορία σαν μιὰ ἀποτυχημένη, τουλάχιστον στα πεδία των μαχών με τις γνωστές συνέπειες για το Λιτόχωρο.

Τα αίτια της αποτυχίας είναι πολλά.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να τα συνοψίσουμε.

Α) Στην ασκούμενη πολιτική όλων των Ελληνικών κυβερνήσεων από το 1877 και 1878 έως και το 1881 που όχι μόνο δεν υποστήριξαν έγκαιρα τις επαναστάσεις Λιτοχώρου - Κολυνδρού - Βουρινου αλλά φρόντισαν ν' αποθαρρύνουν κάθε πρωτοβουλία για την έναρξη του αγώνα φοβούμενοι μήπως δυσανεστήσουν την Αγγλία στο άρμα της οποίας ήταν προσδεδιμένη η εξωτερική τους πολιτική.

Το μόνο που κέρδισαν από τη στάση τους αυτή, ήταν να εξασφαλίσουν ένα πιστοποιητικό καλής διαγωγής από την Αγγλία όπως πολύ εύστοχα έγραψε αργότερα ο Ίωνας Δραγούμης.

Β) Η μη έγκαιρη ενίσχυση των επαναστατών - ο μη συντονισμός των επαναστάσεων Λιτοχώρου - Κολυνδρού - Βουρινού καθώς και τα λάθη τακτικής του Λοχαγού Κοσμά Δουμπιώτη.

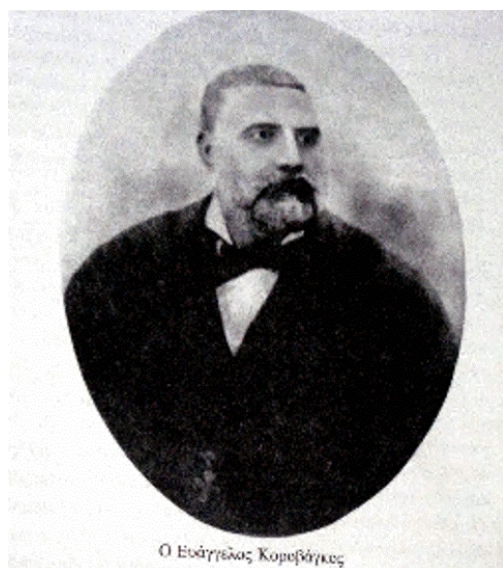
Αν όμως στο στρατιωτικό τομέα δεν είχε απτά αποτελέσματα, δεν συμβαίνει το ίδιο και στο διπλωματικό τον εθνικό και στον πολιτικό τομέα.

Ο σχηματισμός της επαναστατικής κυβέρνησης και η έκδοση και η επίδοση της διακήρυξης φέρνει το πρώτο ρήγμα στο Δόγμα Μέτερνιχ:

«Ἡ Εὐρώπη δὲν ἀναγνωρίζει Ἕλληνες καὶ ἄλλους» ἀναγνωρίζει ὅτι: «ὅλοι λαοὶ τῆς χερσονήσου τοῦ Αἰμοῦ ἀνεξαρτήτως θρησκευματος εἶναι κάτοικοι τῆς Οθωμανικῆς Αυτοκρατορίας».

Αποτυγχάνει η προσπάθεια ενσωμάτωσης ολοκλήρου της Μακεδονίας στη μεγάλη Βουλγαρική ηγεμονία. Με ὅτι αὐτό θὰ συνεπάγετο γιὰ τὴν Ελλάδα.

Αποδεικνύει περίτρανα τὴν Ἑλληνικότητα καὶ τὴν Ἑλληνικὴ συνείδηση τῶν κατοίκων τῆς Μακεδονίας, ἀφήνει ἱκανὰ σπέρματα ἐπαναστατικοῦ καὶ ἀρματολικοῦ βίου που θὰ βλαστήσουν σύντομα καὶ θὰ πραγματοποιήσουν τὸ ἔπος τοῦ Μακεδονικοῦ Αγώνα 1912 - 1913.

Από τον Εθνικό Κονσταντίνου Λάβαρο, Αυτικό Μακεδόνων επαναστατών 1878
Από τον Εθνικό Κονσταντίνου Λάβαρο, Αυτικό Μακεδόνων επαναστατών 1878